

מה יואי הושן

יוצא לאור ע"י מכון אבני הושן

חידושי ושיעורי מורינו
הגאון רבי שמואל ניימאן שליט"א
אב"ד אבני הושן – מאנסי

כ'

פרשת יתרו | תשפ"ב

מוקדש לז"נ יצחק אייזיק בן משה יהודה לייב ז"ל

עניני הפרשה

פניני הפרשה

פנינים יקרים – פרשת יתרו

אברהם אבינו מיצחק בנו, כבר היה בהם בבריתם קדושת הברית, ולא היו צריכין למול את עצמם עוד הפעם.

משה כיבד את יתרו גם לאחר שנתגייר

איתא בכתוב (לקמן יב) 'ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה לפני האלהים', וברש"י ויבא אהרן וגו'. ומשה היכן הלך, והלא הוא שיצא לקראתו וגרם לו את כל הכבוד, אלא שהיה עומד ומשמש לפניו, ע"כ.

ונוכל לומר כי רש"י נתכוון בזה, דהלוא קיימא לן (יבמות כב. ועוד) כי 'גר שנתגייר כקטן שנולד דמי'. וברש"י (שם בד"ה לא גזרו בהו רבנן) מפרש, 'דכקטן שנולד דמי, ואין לו קורבה'. ולכך היה צד לומר, כי כיון שיתרו נתגייר הרי בטל ממנו גדר הקרבה שהוא חותן משה, ואינו צריך משה רבינו לכבדו כמו שחייב אדם בכבוד חמיו (ז"ד סימן רמא, סעיף כד). ולכך בא רש"י לומר, כי משה רבינו היה עומד ומשמש וכיבד את חותנו כהוגן, כי כן הובא ברמב"ם (הל' ממרים פרק ה' הלכה י"א) ובשו"ע (ז"ד סי' רמ"א סעי' ט) לגבי אב ובנו שנתגיירו, שאסור על הבן לקלל את אביו הגוי ואף יש חיוב של כיבוד על אף שגר נחשב כקטן שנולד דמי.

גדלות עניויות משה רבינו

בהמשך הכתובים איתא (לקמן כו) 'ושפטו את העם בכל עת את הדבר הקשה ביאון אל משה וכל הדבר הקטן ישפטוהו'.

תירוץ החתם סופר שמל משום גירותו

וגבי קושית המהרש"א דלעיל כי יתרו כבר היה מהול, תירוץ החתם סופר ז"ל (בפרשתינו) כי אכן היה יתרו כבר מהול, אמנם עדיין היה צריך למול את עצמו בהטפת דם ברית מפני גירותו שבא לחסות בצל ה'.

ותימה בזה, כי גם כלל ישראל כשקיבלו את התורה היו בבחינה של גרים (מסכת יבמות מ"ו), ועכ"ז לא היו צריכים למול את עצמן עוד פעם, ומאי שנא יתרו.

הקדושה הטמונה במצוות המילה

ויתכן לומר בזה על פי מה שביארנו במק"א עפ"י דקדוקי הפסוקים וכפל הלשונות בפרשת מילה, כי נצטווה אברהם שם על שני מיני בריתות, אחד היה לכל צאצאיו שעשו את הברית אז יחד עמו שמילתם היה רק ענין נטילת הערלה גרידא בלי שום הוספת קדושה, והשנית היה מה שנצטווה אז למול את יצחק בנו לכשיוולד שמילתו ומילת זרעיו אחריו הוא מילה שמתלווה עם קדושת הברית שבזה הם מתחברים אל קדושת השי"ת, משא"כ בשאר צאצאיו שלא היה בזה רק נטילת הערלה ולא יותר.

יתרו מל עצמו לקבל הקדושה

ולכך אמרנו, כי אכן יתרו היה כבר מהול ועומד, אמנם רק בנטילת הערלה ובלי הקדושה הכבירה שטמון במצוה זו כי לא היה מצאצאיו של יצחק, ולכן עתה כשבא להתגייר הרי שהיה צריך למול את עצמו עוד הפעם בכדי שיקבל ויגיע אליו קדושתה של המילה, אכן כלל ישראל שהיו צאצאיו של

מילת יתרו במדבר

בתורה הקדושה בריש הפרשה כתוב (שמות יח, ט) 'ויחד יתרו' ודרשו רז"ל (סנהדרין צד.) 'ויחד יתרו, רב אמר שהעביר חרב חדה על בשרו', וברש"י מפרש 'חרב חדה. שמל את עצמו ונתגייר', ע"כ. והיינו שיתרו מל את עצמו בעת ההיא. ובפשטות יש לתמוה לפי זה, מה טעם לא כתוב בפסוק בהדיא 'וימל יתרו את עצמו' אלא נאמר ברמיזה 'ויחד יתרו'.

דברי המרש"א כי בני קטורה מלו עצמן בלי פרעו

והנראה לבאר, בהקדם דברי המרש"א (שם) שמקשה, דהאין נוכל לומר שיתרו מל את עצמו בעת ההיא, הרי יתרו כבר היה מהול, כי יתרו בא ממדין, ומדין היו מבני קטורה שהם חייבין במילה (ומוכיח זאת מדברי הרמב"ם הלכות מלכים פרק י' עיי"ש). ומבאר במהרש"א, כי אכן יתרו מל את עצמו מימים ימימה, אך בני קטורה מלו את עצמן ללא פריעה, דאברהם אבינו לא נצטווה על הפריעה (כמוכח בפרק הערל), ולכך גם יתרו מל בלי פריעה. וכוונת הכתוב לומר הכא בעניני הפריעה, שהעביר יתרו חרב על בשרו להעביר ציצין המעכבין את הפריעה.

ובזה יתפרש הכתוב 'ויחד יתרו' שבדייקא אמר יתרו ולא וימל, לרמוז שרק העביר חרב חדה על בשרו ולא מל את עצמו, כי אכן לא היה כאן מילה בשלימות, אלא רק העביר חרב חדה כדי שיוכל לקיים פריעה.

אחת כולם יחדיו, ורק אחר כך נסתבב מזה שהיות והיה להם עצה ומטרה אחת נעשו **כאיש אחד**, ולכך כתב רש"י **'בלב אחד כאיש אחד'**.

אמנם בכלל ישראל היה להפך, כי כבר מקודם כל בני ישראל המה **כאיש אחד**, כי הם באמת נפש אחת כולם כאחד, ואחר כך שע"י ההשראת השכינה באה לאחדות גמורה בצוותא חדא היה בהם גם הבחי' של **בלב אחד**, ולכך כתב **'כאיש אחד בלב אחד'**.

נתינת התורה היה לכל אחד מישראל בפרטיות

דברי הרמב"ן כי השי"ת נתן התורה לכל אחד מישראל בפרטיות

בהמשך הכתובים בפרשת עשרת הדברות כתוב (לקמן כ. ב) **אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים. והרמב"ן ז"ל מדייק, דלכאו' נאמרו אלו הדברות לכלל כלל ישראל, וממילא למה נאמרו בלשון יחיד, ולא כאשר אמר בתחילה, 'אתם ראייתם וגו', אם שמעו תשמעו (לעיל ט ד ה), ומבאר הענין, וז"ל 'להזהיר כי כל יחיד מהם יענש על המצות, כי עם כל אחד ידבר, ולכל אחד יצווה, שלא יחשבו כי אחר הרוב ילך והיחיד יצלח עמהם', ע"כ. והיינו, כי התורה הקדושה ניתנה לכל אחד ואחד מישראל בפרטיות, ואף נאמרה בעבור כך בלשון יחיד.**

מה נתינתה בששים רבוא אף נטילתה בששים רבוא

ובדברי רמב"ן אלו יובן מאמרם ז"ל (כתובות ז). 'נתנו רבנן, מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת ולהכנסת כלה וכו', במה דברים אמורים כשאין עמו כל צרכו, אבל יש עמו כל צרכו אין מבטלין, וכמה כל צרכו וכו' רב ששת ואיתמא רבי יוחנן אמר, **נטילתה כנתינתה, מה נתינתה בששים רבוא אף נטילתה בששים רבוא'**. וברש"י מבאר 'נטילתה של תורה ממנו, כנתינתה בסיני, נטילתה היינו כשמת ותלמודו בטל, ע"כ.

והנה בפשטות צריך ביאור בזה, דהא נתינת התורה הרי לא היה לאיש אחד ומסביבו היו שישים ריבוא, אלא היה נתינת התורה לכולם בצוותא חדא והיו מעמד בהשתתפותם של שישים ריבוא, וזה לא היה באופן פרטי כמו הלוויית המת שיש מיטתו של הנפטר ומסביבו שישים ריבוא.

אכן השתא יובן ביותר, כי באמת נתינת התורה הייתה לכל חד וחד בפרטיות, ויוצא שהקב"ה נתן התורה לאחד ומסביבו עמדו שישים ריבוא מישראל, ולכך בשעת פטירתו של אדם גם צריך להיות כנתינתה וילוו את הנפטר שישים ריבוא מישראל.

והנה הרה"ק **האמרי חיים מויז'ניץ ז"ע** אמר בקודשו, כי **כות"ל ר"ת ונפשי כ'עפר לכל ת'היה**. והענין הוא כי כשיש השראת השכינה על האדם הוא מגיע לענווה, מפני שהאדם בעת ההיא מגיע להכרה ולידיעה כי מלוא כל הארץ כבודו ית"ש והוא עצמו אין ואפס, ויוצא, כי כשבא האדם לכותל המערבי ויש עליו השראת השכינה שם, הרי שמרגיש בנפשו **'ונפשי כעפר לכל תהיה' - שהוא ר"ת כות"ל**.

הרי לן, שכשכלל ישראל באו למדבר סיני ושרתה עליהם השכינה, ואין לשער ואין לתאר גודל השראת השכינה שהיה אז במקום הקדוש ההיא, הרי שמיד הגיעו כולם לענווה עצומה והחזיקו את עצמם לאין ממש, ולכך בא להם אחדות ושלום כאיש אחד בלב אחד כמבואר.

ביאור המקרא לפי זה

וזאת נראה המכוון בכתוב, כי מתחילה היה **ש'ויבאו מדבר סיני**, ורק אחר שהגיעו שמה וזכו ישראל ששרתה עליהם השכינה, אזי בעבור זה הגיעו למציאות של **'ויחננו במדבר'** שהגיעו ישראל לבחינת מדב"ר שהחזיקו עצמם לכלום, כמו מדבר שאין בו מאומה, וזאת על ידי השראת השכינה שהיה בהם, וכיון שהיו ישראל בענווה ושפלים בעיני עצמם, נתקיים בהם **'ויחן שם ישראל נגד הרה'**, ויחן דייקא, כאיש אחד בלב אחד.

שינוי הסדר בין כלל ישראל למצרים

אבל עדיין יש לדייק בדברי רש"י שכתב **'כאיש אחד בלב אחד'**, שקודם הזכיר **כאיש אחד**, ואחר כך **בלב אחד**. ולעומת זאת לעיל בקריאת ים סוף על מאה"כ (ד. י.) **'וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם'**, פירש רש"י **'נסע אחריהם. בלב אחד כאיש אחד, ע"כ'**. ושינה הסדר והזכיר גבי המצריים **'בלב אחד'** ואחר כך **'כאיש אחד'**. והרי זה אומר דרשני.

כלל ישראל חד הם ואומות העולם יחידים המה

והנראה לבאר בזה, כי הנה ידוע כי אומות העולם המה כהרבה יחידים בפני עצמם, אמנם כלל ישראל חד המה וכמו שאמר ז"ל (שבועות ט.) **'כל ישראל ערבים זה לזה'**, ופירשו במפורשים אשר כלל ישראל ערבים זה לזה מפני שאחד הם באמת. וכן איתא **באלשיך ה'ק' [בראשית יב, א-ד]** בהדיא 'כי על כן כל נפשות ישראל אחד יקראו, כדאמר הכתוב [בראשית מו] **'כל נפש שישים וש'**, מה שאין כן בגויים שנאמר בעשו [בראשית לו, ו] **'נפשות ביתו'**, ע"כ. (ועוד האריכו בזה רבות בספרי הקודש כל אחד בסגנונו, יעו"ש).

ולכן במצרים, היה בהם תחילה העניין של **'בלב אחד'** שבאו ללחום עם ישראל בלב אחד ובעצה

וצריך ביאור כוונת הכתוב באמרו **'ביאון אל משה'**, כי פשיטא שמדובר במשה, כי כן כתוב בפסוק הקודם לזה (פסוק כה) **'ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל ויתן אתם ראשים על העם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרת'**. ולכאורה הוה ליה למימר **'ביאון אלי'**.

ויתכן לומר, דהנה הלשון **'משה'** מורה על האישיות של **'משה'** הרבן של ישראל שהיה שליח ה' להוציא את בני ישראל ממצרים ושעל ידו ניתן להם את התורה, שהוא משה רבינו הידוע שהוא ראש ומנהיג לישראל.

והנה, כשהביאו בני"י את כל הדברים הקשים אל משה רבינו, הרי שמרוב ענוותנותו היה אומר בדעתו, כי אין מביאין אליו את השאלות בגלל עצמו ובגלל חכמתו, אלא רק מפני שהוא **'משה רבינו'** והוא נבחר מאת ה' להיות המנהיג לבני ישראל וזה תפקידו ומלאכתו מלאכת הקודש שיועדו לו מן שמיא, אך לא בגלל שום חשיבות מיוחדת מצדו.

ולכך כתוב בפסוק **'ביאון אל משה'** והיינו כי כך חישב משה בדעתו שמביאים השאלות אל **'משה'** רבינו המנהיג ישראל, ולא כתוב שהביאו **'אלי'**, כי לא הרגיש משה שמביאים אותו **'אלי'** בשביל גדלותו.

ע"י השראת השכינה נעשה אחדות בין בני ישראל

דקדוק המקרא

בהמשך הפסוקים בפרשת קבלת התורה איתא (לקמן יט. ב.) **'ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחננו במדבר ויחן שם ישראל נגד הרה'**. וצריך לדקדק בזה, מה טעם כתב **'ויחננו במדבר'**, לאחר שקודם לכן כבר כתב **'ויבאו מדבר סיני'**, והרי כיון שבאו **למדבר סיני**, הרי שיודעים שזה מדבר, ומה טעם ראה צורך לנכון להזכיר עניין המדבר עוד הפעם.

אלא דהנה רש"י כאן מדקדק בלשון **ויחן שם ישראל**, שזה לשון יחיד והא מייירי כאן בכלל ישראל, ומפרש, **'ויחן שם ישראל. כאיש אחד בלב אחד, אבל שאר כל החניות בתרעומת ובמחלוקת'**.

אחדות נובע מענוה והשראת השכינה ממשיך ענוה

ולהסביר הענין למה דייקא כאן היו כלום באחדות גמורה דלא כמו כל החניות האחרות, י"ל דהנה ידוע בדרכי העולם, כי אחדות ושלום בין אנשים שייך רק באופן שכל אחד אינו מחזיק לכלום ומתנהגים בענווה, היות שכשכל אחד מחזיק את עצמו לאין ולאפס, לא שייך שיריבו ביניהם כי כל אחד מבין בדעתו שלא מגיע לו מאומה.

איסור 'מדבר שקר תרחק'

האיסור בהלכה של 'מדבר שקר תרחק' נוגע רק לגבי ממונות

מעיקרי ההלכה האיסור של 'מדבר שקר תרחק' נוגע רק לגבי ממונות, וכגון, שאחד לזה מחברו ממון, ובא המלוה ללוה ותובע ממנו הממון, ועונה לו הלוה, הרי מעולם לא לויתי ממך ממון, או שהוא מודה רק במקצת הממון וכדומה.

והנה, אף במקרה שהלוה אכן רוצה לשלם לו הממון לבסוף, אלא שעתה אין לו ממון ובכדי שלא ילחוץ בו המלוה הוא טוען שלא לזה ממנו כלום, מכל מקום יש בזה איסור של 'מדבר שקר תרחק'.

או כגון אב אשר גר במדינה אחרת מבנו, ואומר לבנו שיגיע אליו ליו"ט והוא ישלם לו את הוצאת הטיקע"ט, וכוונתו של האב לסך הרגיל שעולה טיקע"ט לנסיעה, והנה הבן מצא טיקע"ט בזול, אך לאביו הוא אומר את הסך הרגיל של הטיקע"ט בכדי שישלם לו הסכום המלא, הרי שעבר בזה על מדבר שקר תרחק, כי אסור לשקר בענייני ממונות (ואין אנו דנין עתה אי יש בזה איסור גניבה, אלא על עצם אמירת השקר).

אך אם אדם שיקר לחברו בדבר סתם, וכגון שמספר לו שעתה יורד שלג בחוץ וזה אינו אמת, הרי שעל פי הלכה אינו עובר על 'מדבר שקר תרחק'.

מדברי קבלה

אכן מדברי קבלה איתא, שאיש מישראל ידבר רק את האמת ואפילו גם בסתם דברים שאין נוגעים אל הממון, וצריך האדם לייגע עצמו להגיע לידי מדה זו, אך איסור על פי הלכה יש רק באופן של שקר בממונות.

כת שקרנים אינם מקבלים פני השכינה

אמנם יש מציאות של 'כת שקרנים', והיינו כי ישנם אנשים אשר רגילים מאוד לשקר תמידין כסדרן, וכל היכא שיש להם מציאות לומר אמת או שקר הם אומרים מיד שקר, עד שכבר כמעט אינם יכולים להוציא מפייהם דבר ישר ואמת.

ובחז"ל (סנהדרין קג.) איתא עליהם דבר חמור עד למאוד, 'ואמר רב חסדא אמר רבי ירמיה בר אבא, ארבע כיתות אין מקבלות פני שכינה, כת שקרנים דכתיב (תהילים קא, ז) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני', וזה על אף ששקריהם הם לגבי סתם ענינים ומילי דעלמא, ולא דוקא לגבי ממון

מ"מ אלו שמשקרים בכל עת ועונה הם בסוג מיוחד שאינם רואים פני השכינה רח"ל.

ובדרך אגב הבחנתי מנסיון כי עפ"י רוב הנהגה כזה בא לאנשים אלו מכיון שהיו לאותם אנשים הורים שהיו מאוד קפדנים עליהם, והתנהגו עמהם בחומרא יתירא על כל דבר שעשו שלא כהוגן.

ודבר זה הכריח את הבנים לשקר בכל עת כדי למלט את עצמם מאימת הוריהם שהיו רגיל להענישם על כל צעד ושעל, וכמו ששמעתי מאחד שהוא שקרן תמיד בדיבורו, ואמר לי בעגמא שאביו לימד אותו להיות שקרן לדאבון לב וכנ"ל.

אך עדיין צריך לדעת, כי אין זה היתר להתנהג כך, וחז"ל אמרו בהדיא כי כת זה אינם מקבלים פני השכינה, וצריך לעמול בכל תוקף להסיר מנהג רע זה ממנו.

המתחיל לשקר מעט, הרי זה ימשכנו לשקר עוד ועוד

ובאבן עזרא על מאמר הכתוב בפרשתן בעשרת הדברות (שמות כ, ז) 'לא תשא את שם ה' אלוקיך לשוא כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא', אומר בתוך דבריו 'ורבים חושבים כי הנושא השם לשוא לא עשה עבירה גדולה, ואני אראה להם כי היא קשה מכל הלאוין הבאים אחריו, כי הרוצח וכו' שהם עבירות קשות, לא יוכל כל עת לרצוח כי יפחד, ואשר הרגיל עצמו להשבע לשוא, ישבע ביום אחד שבועות אין מספר, וכל כך הוא רגיל בעבירה הזאת שלא ידע שנשבע, ואם אתה תוכיחו למה נשבעת עתה, אז ישבע שלא נשבע מרוב רגילותו בה, כי לפני כל דבור שידברו יקדימו השבועה, והוא להם ל' צחות', ע"כ.

והיינו, כי מי שמתחיל להישבע לשקר, הרי זה ירגילנו וימשכנו לשקר עוד ועוד, וסופו שיהפך לאיש שקרן בכל מהותו.

ואמינא כי זה המכוון בכתוב הנ"ל (שלכא' יש בה כפל לשון), 'לא תשא את שם ה' אלוקיך לשוא', היינו אל תשקר בשבועה, כי אם תשקר בשבועה פעם אחת, הרי זה כבר יגרום לך כי 'כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא', שתמשיך להיות תמיד איש אשר ישא את שמו לשוא בתמידיות ותהיה לשקרן כל העת.

תועלת בשקר

אכן ישנם אופנים שונים שאם יש תועלת מלומר שקר שמותר לשקר, ונבארנו אי"ה בשיעורים הבאים. אך גם למי שהותר לו, צריך להישמר ביותר שלא יתגלגל הדבר עוד ועוד עד שימשוך להיות נמנה בין אותן כת השקרנים.

מהות הענוה האמיתית

שאלה: נפשי בשאלתי למורינו הרב שליט"א, ב"ה יש לי מעלות שונות וכישרונות ברוכות יותר מהרבה בני אדם, אמנם חינוכו אותי בבית הורי שיחי' שאין לי להחזיק את עצמי שיש בי מעלות האלו, פן ואולי אני יוכל להגיע בזה לגאווה הפסולה, וגם ביני לבין עצמי לא אחזיק ואכיר במעלות אלו אשר חנני השי"ת. ואני שואל האם אכן כך הוא הדבר שיש איסור בהכרת המעלות ואף גם במחשבתי פנימה

תשובה:

צריך האדם שידע במעלות עצמו

זהו אכן שאלה נפוצה עד למאוד, ואני יודע רבים אשר התברכו מן שמיא במעלות חיובות, וכגון שיודעים לזמר בקול נעים ונפלא יותר משאר בני אדם וכדומה והם מתחבטים בשאלה זו, ואף יש ביניהם אותם שמפאת חששם פן יגיעו לידי גאווה, הם מנסים להתכחש למעלותיהם, והם אומרים בינם לבין עצמם שבאמת אין זו מעלה כלל וכו'.

אולם האמת היא שאין זה נכון, **כי ודאי צריך האדם שידע במעלות עצמו**, ואדרבא על כל מעלה ומעלה שיש לו יותר משאר בני אדם, יכיר בהנה ויודה וישבח להשי"ת עליהן, ויהללו כי נתן לו כישרונות ברוכות אלו.

אמנם יזהר שלא יתגאה בזה

אבל זה ודאי כי כשמכיר ומבין במעלותיו שיש לו, **אל יתגאה ויחשוב כי מגיע לו בעבור כך כבוד ויקר**, והכי כי העניק לך ה' ברוב טובו וחסדו מתנה טובה וכגון שאתה יכול לזמר בקול נעים ונחמד - האם לכך צריכים בני אדם לכבדך, אתמהה, הרי זה אינו שלך כלל אלא הכל מאתו יתברך שמו.

והיינו כי ענוה אין מהותה שצריך האדם להתכחש ממעלותיו שיש לו, וודאי צריך האדם להכיר במעלותיו, אלא שלא יתגאה בהם, ויחשוב בנפשו כי זה שנתן לי השי"ת מעלות אלו, אין זה אומר כי אנוכי אכן יותר חשוב משאר אנשים ואין להם לכבדני בעבור זאת, אלא זו רק מתנה טובה שנתן לי השי"ת. וככתוב בתורה הקדושה (במדבר יב, ג) **'והאיש**

משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה', ומה הכוונה בזה, וכי לא ידע משה רבינו שהוא מנהיג את בני ישראל, והכי לא הבין שיש לו כח הנבואה יותר מכל הנביאים, ודאי שידע זאת, אלא שידע בנפשו כי הכל מאתו יתברך שמו וממנו לא מגיע מאומה, אם כך מה שייך להחזיק את עצמו לאיש חשוב ונכבד.

היותר חכם הוא יותר בענוה

האמת יאמר כי יש עוד נקודה בזה, וכדברי הרה"ק מרושזין זי"ע שאמר בקדשו, כי ככל שהאדם יותר חכם כן הוא יותר בענוה, ע"כ. וזאת כי החכם באמת יודע ומבין כי באמת כל מעלה וכישרון אפס הוא ואין להתגאות בהם, והיינו, כי שורש הגאווה היא, שהאדם עסוק במחשבתו עם השני, האם חבריו וידידיו מכבדים אותו כהוגן וכראוי לכבודו הרם, אמנם האדם הבריא והחזק והחכם בנפשו, הרי שאין הוא עסוק עם השני והאם מחשיבים אותו וכדומה, וזאת כי החכם עיניו בראש"ו עצמו, וחושב רק על עצמו, אמנם הטיפש עיניו בראשו של השני, וחושב כל העת על השני.

וכן מצאנו במרגלים שאמרו (שם יג, לג) **'ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפלים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם'**. ופירשו המפרשים שזה היה חטאתם, שאמרו **'וכן היינו בעיניהם'**, וכי מה אכפת לך האיך הייתם נראים בעיניהם. ומוטל על האדם לידע כי זהו שורש הגאווה, ומינה מגיעים כל מידות רעות.

גם בחסרונותיו ידע האדם כי הם אינם ממעטים ערכו

וכן הוא לעומתו באדם שיש לו חסרונות, שאל לו ליפול רוחו מכך, ראשית כל משום שלכל אדם בעולם

יש חסרונות, והאדם שאין לו חסרונות הרי שאין הוא נמצא כאן בעולם אלא כבר עלה למעלה לעלמא דקשוט, שרק שם שייך להיות אדם השלם.

ועוד, כאמור לעיל, **כי כשם שאין מעלותיו מחשיבות אותו כך אין חסרונותיו מבוזות ומקטינות אותו**, כי אין הוא עושה מאומה לנפשו אלא הכל מאתו ית"ש ויתעלה, ומה זה נוגע לכבוד עצמו השפל הוא, אם רם.

משה רבינו לא ביקש מהשי"ת שירפאהו

וברמב"ן איתא, כי מרע"ה שהיה ערל שפתיים אף לא ביקש מהשי"ת שירפא אותו, ויתכן כי אילו היה מתפלל על זה היה השי"ת מרפאו. ומשה רבינו לא התפלל על זה כי אמר בנפשו, מה בכך ומה אכפת לי שיש לי חיסרון הזה, ומה יועיל ויוסיף שלא יהיה לי החיסרון הזה, וא"ת הא שלחו השי"ת לדבר אל פרעה, וכשירפאהו השי"ת ידבר יותר כראוי ובשטף נכון, הרי אם הבוכ"ע רוצה בכך יעשה אותה ואם לאו הרי זה לטובת האדם, ומה לו לבקש שישנה זאת ולהתערב בחשבונותיו.

והיינו כי **'האיש משה ענו מאד'**, וכל מה שהיה בו תלה בהשי"ת, הן מעלותיו והן חסרונותיו, כי הבין שאין זה מקטין או מגדיל את האדם.

וודאי שידע האדם ויכיר בזה שיש לו מעלות, אך גם יחשוב וידע שאין הוא נהיה לאיש חשוב במעלותיו שבאו אליו במתנה מאת הבוכ"ע שבראו כך, ולא יתגאה בעבורם.

ואף גם מחסרונותיו שיש לו **בל יפול רוחו בעבור זה**, כי אין זה ממעיט מערכו של אדם כלל, כי כן נעשה דבר זה מאתו ית"ש ולא הוא עשה זאת.

"מקום זה ממתין עבורך! הרם את מתת ידך הנדיבה למען הוצאת הגליון הזה"

ברכת מזל טבא וגדיא יאה
למו"ה שלמה דסקל הי"ו
לרגל הכנס בנו הבחור יעקב ג"י לעול התורה והמצות

"מקום זה ממתין עבורך! הרם את מתת ידך הנדיבה למען הוצאת הגליון הזה"

"מקום זה ממתין עבורך! הרם את מתת ידך הנדיבה למען הוצאת הגליון הזה"